

Mariborski utrip, Oktober 2007

## Strokovnjaki rešili problem pitne vode v Mariboru

Ko je 22. maja 1966 prvič pritekla voda z Vrbanskega platoja, so bili presenečeni celo največji optimisti. To je bila namreč rešitev za žeeno mesto. Ker pa se je mesto izredno širilo in ker se pri iskanju vode noveč kazalo zanesti le na nos, so se v Mariboru končno odločili, da je načrtovanje vode treba prepustiti strokovnjakom.



Foto: izmed mnogih ciljen Mariborskemu vodovodu je zagotavljanje skladne in ustrezne pitne vode

Mestni veleničje se niso strinjali le, da je čas, da stroka prevzame besedo, pač pa so si bili enotni tudi v tem, da je treba strokovnjakom dati čas, možnosti in denar, da naredijo obsežne raziskave ter izddajo dolgoročni koncept vodovodnega sistema Maribora. Ta ne bo upošteval le potreb mesta, temveč širšega območja. Pr tem so mislili na vodno revno sosednjo

občino Lenart v Slovenskih goricah ter na povezavo s sosednjima vodovodnimi sistemoma Ptuj in Slovenska Bistrica.

**Idejni projekt**

Glavni avtor tege dolgoročnega, prvega zares strokovnega mariborskega vodnega koncepta je bil dr. Mitja Rismal, takrat zapoden pri Komisiji za projekt. Prvi idejni projekt je bil izdelan

leta 1967, načrtoval pa je razvoj vodovoda na širokem področju Ruše-Maribor-Lenart in v sušnih Slovenskih goricah z glavnimi centri Šentilj, Pescica, Kungota, Jurij, Svetina, Jarenina in Jakob. Ta idejni projekt so mariborski vodni strokovnjaki leta 1976 že dopolnili z natančnimi analizami vodnih virov ter z izpopolnjenimi rešitvami v tehničnem in ekonomskem pogledu.

Geohidrološke raziskave so pokazale, da je na Vrbanskem platoju mogoče črpati 400 litrov zdrave pitne vode v sekundi. Z umetnim bogatjem podtalnice se ta številka poveča na 700 litrov v sekundi. Ker je bila v letih 1966 in 1967 v Mariboru huda suša, so vseh 400 litrov Vrbanskega platoja hitro izkoristili. Že leta dne kasneje in vse do leta 1985 Maribor ni čutil pomanjkanja vode. V tem času je bilo zgrajenih tudi več novih vodnjakov, cevna mreža se je zelo podaljšala, vodovod je pridobi več najnujnejših objektov.

Pomanjkanje vode leta 1985 pa je bilo novo svetilo za mesto ob Dravi. Tokrat očitno uspešno, saj je bil sprejet kratkoročni in dolgoročni program zagotavljanja oskrbe s pitno vodo za širše mariborske območje.

**Mariborski otok**

Prva konkretna naloga tega programa je bila bogatjenje podtalnice Vrbanskega platoja z vodo z Mariborskega očka. Pod Rismalom vodstvom sta bila na njem, prvič v Jugoslaviji, izvedena tako imenovana aktívna zaščita podtalnice pred možnim onesnaženjem in bogatje podtalnice z negativnimi vodnjaki. Z obojim se Maribor uvršča med pionirje sodobnih transvenih rešitev v hidrotehniki in preskrbi s pitno vodo. Tehnološki koncept umetnega bogatja podtalnice

Vrbanskega platoja je bil izdelan že leta 1973, a šele petnajst let kasneje so v Mariboru spoznali, da bodo brez njegove uresničitve kmalu žejni. Zajetja na Mariborskem otoku so bila zgrajena in dana v obratovanje leta 1992, novi vodnjaki na Vrbanskem platoju pa leta kasneje. Danes je zmogljivost Vrbanskega platoja ob direktnem črpjanju v omrežje kar 1000 litrov na sekundo. In kako priteče voda do naših pip? Na Mariborskem otoku črpana podtalnica potuje po transportnem cestovodu do objektov kontrole v dolini Vinarskega potoka, kjer ji avtomati izvajajo fizikalno-kemične in biološke značilnosti. Če je čista, potuje dalje do objektov za ponikarje v podtalje Vrbanskega platoja; če je umazna, jo čistilna naprava umetno očisti in nato spusti v podtalje. Narava je namreč najboljša čistilna naprava, saj gramoz vodo imenitno očisti.

Izkoristi se tudi naravni rezervoar gramozregra podtalja na Vrbanskem platoju. Prvi umetni je namreč načrtovan na Pohorju šele leta 2013. Takočno dvakrat prečiščeno vodo nato skozi Vrbanske vodnjake spet črpajo in spuščajo v vodovodne omrežje.

Ves ta umetni proces, ki s pridem izkoristi naravne zakonitosti, bo prapade, če okolice vode ne bedo privočasno zaščitili in sanirali.

Anita Mlakar